
Kyrkomötet
Motion 2017:40
av Tomas Jansson m.fl.

Kyrkohandboksförslagets nattvardsböner

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att nattvardsbön 1 tillförs en *doxologi*. Som avslutning införs: "Din är all ära och härlighet nu och i evighet."
2. Kyrkomötet beslutar att nattvardsbön 2 tillförs en *epikles* över elementen. I stycket ovanför instiftelseorden ersätts den sista meningen av: "Sänd din Ande att helga detta bröd och vin. Bered oss att ta emot Kristus när han kommer till oss i sin heliga nattvard."
3. Kyrkomötet beslutar att nattvardsbön 3 tillförs en *epikles* över elementen. I bönens sista avdelning så tillförs den första raden efter "Kom med din Ande": "över detta bröd och vin".
4. Kyrkomötet beslutar att nattvardsbön 4 tillförs en *anamnes*. Den inledande avdelningens sista rad omformuleras till: "i bön och lovsång, i bröd och vin, i död som vänds till liv."
5. Kyrkomötet beslutar att nattvardsbön 4 tillförs en *doxologi*. Som avslutning införs: "Gud, din är äran och härligheten i evighet."
6. Kyrkomötet beslutar att nattvardsbön 7 tillförs en *anamnes*. I första avdelningens mitt, efter "Vi tackar dig för Jesus från Nasaret" omformuleras resten av meningen till: "som lidit vår död och visat oss det eviga livets väg. Han uppenbarar vad det är att leva som din avbild."
7. Kyrkomötet beslutar att nattvardsbön 7 tillförs en *doxologi* som alternativ avslutning. En styckebyrning görs före sista meningen "Med Jesus Kristus ...", för att tydliggöra vad som är de två alternativa avslutningarna. Därefter införs alternativet "eller Gud, din är äran och härligheten i evighet. Amen."
8. Kyrkomötet beslutar att nattvardsbön 8 tillförs en *eukaristi*. Efter inledningens "O Gud" införs "tack för att du så älskar din skapelse att du sänd oss din Son till läkedom för världens sår". Efterföljande "I Kristus ..." påbörjar sedan ny mening.
9. Kyrkomötet beslutar att nattvardsbön 10 tillförs en *anamnes*. I första avdelningen, före sista meningen "Genom honom blir vi ...", införs följande mening: "Han delade lidandets och dödens villkor, för att sedan visa vägen mot liv i evighet."
10. Kyrkomötet beslutar att nattvardsbön 11 tillförs en *anamnes*. Första stycket avslutas, före instiftelseorden: "Han delade med oss liv och död. I sin uppståndelse lät han evighetens ljus bryta in i vår värld."
11. Kyrkomötet beslutar att nattvardsbön 12:s två alternativa avslutningar kombineras till en avslutning, för undvika att bönen antingen saknar *doxologi* eller *anamnes*. Sista meningen i avslutning 1 utgår och ersätts med hela avslutning 2.
12. Kyrkomötet beslutar att nattvardsbön 13 i slutalternativ 1 tillförs en avslutande *doxologi*: "Din är äran i evighet."

Motivering

Nattvardsbönerna har alltid ansetts vara bland de viktigaste texterna i kyrkohandboken. Andra böner kan ofta ersättas med fritt formulerade ord, men inte nattvardsbönerna. De uttrycker på ett särskilt sätt kyrkans tro, bekännelse och lära.

I ekumeniska samtal har nattvardsbönerna därför ägnats stor uppmärksamhet. I Kyrkornas världsråds dokument "Dop, nattvard, ämbete" från 1982, som är ett så kallat konvergensdokument och därmed ett av de tyngsta i den ekumeniska rörelsens historia, har världens kyrkor funnit en långtgående samsyn på dessa böner. Man skriver i stycke 28: "Kyrkorna bör pröva sina liturgier i ljuset av den enighet om nattvarden som vi nu håller på att uppnå."

Denna enighet tar sig i nattvardsbönernas fall uttryck i att man i stycke 27 räknar upp ett antal inslag som räknas som historiskt hävdvunna och omistliga. Dessa är förutom instiftelseorden bland annat:

Eukaristi – Tacksägelse. Att bönen uttrycker tack till Gud har setts som så fundamentalt att begreppet också blivit ett namn för själva nattvardsfirandet.

Anamnes – Åminnelse. Vi minns genom nattvarden Kristi frälsargärning i påskens budskap om hans död och uppståndelse.

Epikles – Åkallan. Den helige Ande nedkallas att för oss göra brödet och vinet till Kristi kropp och blod.

Doxologi – Lovprisning. Nattvardsbönen avslutas med en lovprisning till Gud och med hela församlingens Amen.

Handboksförslagets alla nattvardsböner innehåller fina formuleringar i linje med de flesta av momenten ovan. Men endast tre av bönerna innefattar alla. Övriga böner saknar något av inslagen. Tanken är att varje nattvardsbön ska innehålla alla inslagen för att vara fullödiga. Detta gör att handboksförslaget på denna punkt inte ansluter till den ekumeniska samsynen fullt ut. Därför behöver bönerna vissa kompletteringar.

Med några få ord av tillägg per bön kan denna brist rättas till. Få ord, men av stor betydelse! Svenska kyrkan skulle därmed helt ansluta till den ekumeniska samsynen. Varje nattvardsbön skulle göra det, inte bara några.

Sådana tillägg skulle också göra att de flesta av Svenska kyrkans församlingar känner att man kan använda alla nattvardsböner i handboken. Risken är annars att man i vissa församlingar inskränker användandet till de böner som är kompletta och undviker de andra. Liturgin blir rikare om hela variationsrikedomen av nattvardsböner kommer alla församlingar till del.

Rättvik den 20 juli 2017

Tomas Jansson (–)

Maj-Lis Aasa (–)

Kenneth Nordgren (FiSK)